

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายกรณีที่ผู้รับจ้างได้โอนสิทธิเรียกร้อง
ในการรับเงินค่าจ้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้

สำนักงานงบประมาณ ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๔๐๗/๐๗๒๗๐ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า จังหวัดสตูลได้จ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด อาณัติการโยธา ก่อสร้างอาคารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล ตามสัญญาเลขที่ สต ๑๓๐/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๐ วงเงิน ๓๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งห้างหุ้นส่วนจำกัด อาณัติการโยธา ได้โอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างตามสัญญาดังกล่าวให้แก่บริษัท วนรัตน์ เอ็นจิเนียริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด และบริษัท วนรัตน์ เอ็นจิเนียริงแอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด ได้ส่งเรื่องขอเบิกเงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K) ตามสัญญาเลขที่ สต ๑๓๐/๒๕๔๐ ตั้งแต่งวดที่ ๑-๗ เป็นเงิน ๓,๒๙๕,๐๔๙.๘๔ บาท สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้แจ้งอนุมัติเงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K) เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๓,๐๑๖,๙๔๔ บาท ในการนี้ห้างหุ้นส่วนจำกัด อาณัติการโยธา ได้แจ้งความประสงค์ขอรับเงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง(ค่า K) ตั้งแต่งวดที่ ๑-๗ ต่อ กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงได้ขอให้ จังหวัดสตูลระงับการเบิกจ่ายเงินดังกล่าวไว้ก่อน โดยทางจังหวัดสตูลได้ดำเนินการหารือไปยัง สำนักงานอัยการจังหวัดสตูล และสำนักงานอัยการจังหวัดสตูลได้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุด พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เมื่อห้างหุ้นส่วนจำกัด อาณัติการโยธา ได้ทำหนังสือโอนสิทธิเรียกร้อง ในการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างตามเงื่อนไขในสัญญาจ้างให้แก่บริษัท วนรัตน์ เอ็นจิเนียริงแอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด ผู้รับโอนสิทธิแล้ว จึงต้องตีความรวมถึงเงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K) ด้วย แต่ในกรณีเดียวกันนี้ ห้างหุ้นส่วนจำกัด อาณัติการโยธา ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๓ ขอให้สำนักงานงบประมาณให้ความเห็นว่า กรณีที่มีการโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างไว้แล้ว นั้น ผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K) จะเป็นผู้รับจ้างหรือผู้รับโอนสิทธิ ซึ่งสำนักงานงบประมาณได้ตอบข้อหารือดังกล่าวสรุปความได้ว่า สิทธิการรับเงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K) เป็นสิทธิของผู้รับจ้างที่เป็นคู่สัญญากับทางราชการเท่านั้น

สำนักงานงบประมาณจึงขอหารือว่ากรณีที่ผู้รับจ้างได้โอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ให้แก่ผู้รับโอนสิทธิ การโอนสิทธิดังกล่าวจะรวมถึงสิทธิในการรับเงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K) ด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทน

สำนักงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนจังหวัดสตูล เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริง แล้วมีความเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๓/ว ๑๐๙ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๒ มีเจตนารมณ์ในการช่วยเหลือผู้รับจ้างที่เป็นคู่สัญญากับทางราชการให้มีสภาพคล่องและมีเงินทุนหมุนเวียนในการทำงาน และในกรณีที่มีปัญหาในเรื่องดังกล่าวก็ได้กำหนดให้สำนักงบประมาณเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยปัญหาข้อขัดข้องในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ ซึ่งสำนักงบประมาณได้วินิจฉัยโดยยึดหลักว่าผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K)^๑ นั้น ได้แก่ ผู้รับจ้างที่เป็นคู่สัญญากับทางราชการเท่านั้น และเห็นว่าผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างตามกรณีนี้มีได้เป็นคู่สัญญากับทางราชการ ซึ่งทำให้เรื่องหาเรื่องนี้มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา คือ การโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ให้แก่ผู้รับโอนสิทธิดังกล่าวนั้น จะรวมถึงสิทธิในการรับเงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K) ด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เห็นว่า ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างจะมีสิทธิตามกฎหมายเพียงใดนั้น จะต้องพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ บทบัญญัติมาตรา ๓๐๓^๒ และมาตรา ๓๐๖^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติให้การโอนสิทธิเรียกร้องนั้น ผู้มีสิทธิเรียกร้องอาจโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่บุคคลใดก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งสิทธิเรียกร้องนั้นไม่เปิดช่องให้มีการโอนสิทธิเรียกร้องได้ และเมื่อ

^๑ เงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K) เป็นเงินเพิ่มที่เกิดจากสัญญาแบบปรับราคาได้ เกิดขึ้นจากในอดีตการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้รับจ้างมักเสนอราคาโดยคำนวณราคาเผื่อไว้ เพราะในการดำเนินการของผู้รับจ้างมีการคาดการณ์ด้วยตนเองเผื่อราคาวัสดุไว้ตามการผันแปรของภาวะเศรษฐกิจ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีดำริที่จะช่วยเหลือผู้ประกอบการด้านนี้ หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๑๗ จึงได้มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักการในเรื่องการจ่ายเงินเพิ่มให้แก่ผู้รับจ้าง ซึ่งมีการใช้มาตรการนี้บังคับอยู่ประมาณ ๕-๖ ปี ก็มีการยกเลิกไป ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้มีการรื้อฟื้นมาตรการนี้ขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งโดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๑ และวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๓๑ มีมติในหลักการให้ความช่วยเหลือผู้รับเหมาก่อสร้าง และให้นำสัญญาแบบปรับราคาได้มาใช้ในการพิจารณาจ่ายเงินเพิ่มแก่ผู้รับจ้างในงานก่อสร้าง และให้สำนักงบประมาณมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติเกี่ยวกับสัญญาแบบปรับราคาได้ ซึ่งปัจจุบันนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๓/ว ๑๐๙ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๒ กำหนดให้ใช้สัญญาแบบปรับราคาได้กับงานจ้างก่อสร้างของกระทรวง ทบวง กรม และราชการส่วนท้องถิ่น

^๒ มาตรา ๓๐๓ สิทธิเรียกร้องนั้น ท่านว่าจะพึงโอนกันได้ เว้นไว้แต่สภาพแห่งสิทธินั้นเองจะไม่เปิดช่องให้โอนกันได้

ความที่กล่าวมานี้ย่อมไม่ใช่บังคับ หากคู่กรณีได้แสดงเจตนาเป็นอย่างอื่น การแสดงเจตนาเช่นว่านี้ ท่านห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต

^๓ มาตรา ๓๐๖ การโอนหนี้อื่นจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาเจงนั้น ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าไม่สมบูรณ์ อนึ่ง การโอนหนี้นั้น ท่านว่าจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้ต่อเมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือลูกหนี้จะไดยินยอมด้วยในการโอนนั้น คำบอกกล่าวหรือความยินยอมเช่นว่านี้ท่านว่าต้องทำเป็นหนังสือ

ถ้าลูกหนี้ทำให้พอใจผู้โอนด้วยการใช้เงิน หรือด้วยประการอื่นเสียแต่ก่อนได้รับบอกกล่าวหรือก่อนได้ตกลงให้โอนไซ้ ลูกหนี้นั้นก็เป็นอย่างหลุดพ้นจากหนี้

ปรากฏว่าผู้โอนและผู้รับโอนได้ดำเนินการตามแบบพิธีของการโอนสิทธิเรียกร้องโดยได้กระทำเป็นหนังสือและบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องแล้ว ภายหลังการบอกกล่าวดังกล่าวจะทำให้การโอนสิทธิเรียกร้องนั้นสามารถหยิบยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับบุคคลภายนอกได้ ดังนั้น ในกรณีตามข้อหาหรือนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างระหว่างผู้โอนสิทธิเรียกร้องและผู้รับโอนสิทธิเรียกร้อง คือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด อาณัติการโยธา และบริษัท วนรัตน์ เอ็นจิเนียริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด โดยได้โอนสิทธิการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างอาคารสำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดสตูล ตามสัญญาเลขที่ สต ๑๓๐/๒๕๕๐ และได้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวแล้ว คือได้มีการทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๐ รวมทั้งได้บอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวเป็นหนังสือลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๐ ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลแล้ว การโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างระหว่าง ห้างหุ้นส่วนจำกัด อาณัติการโยธา กับบริษัท วนรัตน์ เอ็นจิเนียริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด จึงสมบูรณ์ตามกฎหมาย สามารถยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับทางราชการซึ่งเป็นลูกหนี้ตามสัญญาจ้างดังกล่าวข้างต้นได้ และมีผลทำให้สิทธิของผู้โอนมีอยู่เต็มทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้องนั้นตกไปเป็นของผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องด้วย และแม้สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องและหนังสือแจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องจะกล่าวถึงเฉพาะเงินค่าจ้างตามสัญญาเพราะเป็นยอดเงินค่าจ้างที่แน่นอน ส่วนค่าจ้างที่สามารถปรับราคาได้มิได้ระบุไว้ เนื่องจากขณะโอนสิทธิเรียกร้องยังไม่ทราบว่าจะมีอยู่หรือไม่ เพียงใด แต่เมื่อผู้รับจ้างได้โอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างให้ผู้รับโอนสิทธิ จึงต้องรวมถึงค่าจ้างที่สามารถปรับราคาได้ด้วย เพราะยังปรากฏข้อเท็จจริงว่า เงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K) ในกรณีนี้เป็นเงินที่เกิดจากค่าจ้างก่อสร้างงวดที่ ๑-๗ ของสัญญาเลขที่ สต ๓๐/๒๕๕๐ (สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารสำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดสตูล) จำนวน ๓,๒๙๕,๐๔๙.๘๔ บาท แสดงให้เห็นว่าเงินดังกล่าวคือเงินค่าจ้างของงานด้วย เมื่อคู่สัญญาซึ่งเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างได้โอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างไปให้ผู้รับโอนโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว สิทธิในการรับเงินเพิ่มค่างานก่อสร้าง (ค่า K) ดังกล่าวจึงโอนไปยังผู้รับโอนด้วย^๔ ดังนั้น ตามกรณีข้อหาหรือนี้บริษัท วนรัตน์ เอ็นจิเนียริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องจึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มค่างานก่อสร้างจำนวนดังกล่าว

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๔ เทียบตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๐๖/๒๕๒๘ (บ.จ.ก. สากลอุปกรณณ์ โจทก์ ท.จ.ก. ภาณุมาศฯ กับพวกจำเลย กองทัพอากาศ ผู้คัดค้าน) และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๖๗/๒๕๒๙ (บ.จ.ก. อินเตอร์เนชั่นแนล เอ็นจิเนียริงฯ โจทก์ ท.จ.ก. ภาณุมาศ กับพวก จำเลย กองทัพอากาศ กับพวก ผู้คัดค้าน) (สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องระบุถึงสิทธิเรียกร้องทั้งหมดจึงต้องหมายความรวมถึงค่าจ้างที่สามารถปรับราคาได้ด้วย)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๔๔